

Místosloví v Čisovicích.

Pomalu bude zapomenuto, že v obvodu obce nesla ve starších dobách některá místa svoji názyv řeky vřokocně používané.

Tak korejší konce vesnice západním směrem asi od čp. 105-110 byl nazýván Mořinow. V témž směru louky v povodí potoka jsou Strojova a v místech kde se silnice na konci lesa vede cesta do Rymáně na protilehlém břehu potoka vystupují výšší vrch a části neplodná pastvina a z části kamenité pole, kde v též době stojí kolonie elah čp. 253, 264, 288, 290, 289, jmenovala se Puchyrnow. Název sám správně Pucherna svědčí by, že zde bývalo rýžoviště zlata a snad zarostlé travou zarostlé kopce v lučcech jsou žalovným odpadem sem vyvozeným. Že se v okolí Čisovic dolovalo zlato svědčí by i zmiňka a dárné křoviny kde se dočasně praví: u vesnice do vesnice byl Bládiv mlyn, kde zlatonosní kroudy byli ve stoupačk roztlačováni a zlato z nich jlováno.

Severozápad:

Pozemky v tomto směru a rozkládající se jmenují se Sadek, původně podle sádky rybníka Sykorováku. Jest to propustná a kamenitá půda ale štěpna, kde prý bývali pastviny pro ovčí stáda. Celý tento rozsáhlý komplex neměl prý pána až jej stáří daroval mníšecům panství se úhradou pšeničné daní. Mníšecský pán se potom pronajmá čisovským chalupníkem kteří tyto kamenité úhory porostlé křovinami, obdělávali na pole. Práce zajisté velice Fruaná a doložes kromady kamene nenesené sem a pole jest tole neklamným důkazem. Pole již obdělávané přecházeli pozemkáři v soukromné držení jak je mníšecský dvůr postupně odprodával a obyčej okolů Sykorováku při první pozemkové reformě v r. 1920. vykupují od mníšecského barona dosavčovní nájemci. Poněkud severněji vystupuje Klének. Jest to mírně návrší porostlé křovinami a název ten není celý přiléhající okolí. Říká se na Klénku, u Klénku nebo zahněkem dle toho v jakém směru se vracuje místo ve směru od vesnice. Dále jsou rozsáhlé lučiny zvané Lučce které se dle na Luka Bránu a části přiléhající k rybníku na Čkočotě. Po pravé straně polní cesty vedoucí až na státní silnici u Stáhu jsou pole kde říká se na Láde nebo Fahi na Houptěse. Čisovský katastr v tom směru uzavírá Kolnice s nevelkým remízkem a v pozadí s bývalou hajovnou kde dlouhá léta působil hajný Musil se svoji četnou rodinou. Zde prý byl eboráno královské konštor a dle toho prý toto místo slulo původně Konice. Dle vyprávění majitelů nebo nájemců okolních polí, při orání nacházeli se zde četné podkory. Konec devadesátých let devatenáctého století bylo zde vojenské cvičiště a lidově se mu říkalo Ezecir.

Sever:

Po obou stranách okresní silnice vedoucí z Čisovic na Řítek jest úrodný pás polí na Dolnic. Za dolnicemi ofáčí se silnice obkolo húšlovitých vrchu který vedou celému okolí Palorek. To bývalo místo kde mléčar čisovického. 30. dubna kalivale čarodnice a kde se v dobách první republiky patřilo hranice a konali se Husovi oslavy. Poněkud východněji, místům se selskými zahradami, říká se za Loučky, tudíž vedle i cesta nazývaná pražskou, po níž putovali čisováci kory nebyl ještě železnice do Prahy a poráží Pod Trnovou na parník nebo na vory. Poněkud vpravo od Pražské udi vozová cesta do Bosečín a pokračuje dále až k Lhotečným luhům kde končí v tomto směru i čisovský katastr.

Severovýchod:

Levou stranou cesty nyní silnice do Bojova dle se ^{na} první z drubou stroulu. jsou tu přírky vymleté zde vodou která při povodních spěchala do povodí potoka. Celý komplex v tom směru rozkládající se pole uzavírá Svánarčice. Starý původní cesta do Bojova asi v polovině vedle poněkud vlevo od nynější silnice a ustíle do Bojova svázaným úvozem k bojovskému mlynu u Hornelů koncem XIX století nazvaném podle tehdejšího majitele.

Východ:

V tomto směru se východ táknou se povodím potoka Louky až do Bojova. Říkalo se jim Louky podle vsi. Až na poloviční vzdálenosti mezi Čisovicemi a osadou Bojov začíná les Dešín a jeho část při lukách býval lesem obecním. Okolo úpatí Dešín které vystupují místo do strmého svahu protíná se cestou malý potůček který pamení kdysi u Žalorán. V jeho ústí stojí bývalá panská eikelná která spolu s lesem byla majetkem mníšeckých panství. Dolejší částí tohoto potůčku při jeho ústí do potoka tekoucí od Čisovic říká se v potůčkách.

Nad eikelnou vystupuje les v kopci 416 m. vysoký, jemuž se říká Budín. Za účlu jest toto jméno odvozeno nelze zjistiti zda od slova bouda, neboť zde kdysi bývala vesměs pod jménem Klayčina po ní začal i les své jméno Dešiny. Dle pověsti český kníže Brětislav ze své výpravy do Polska přivedl polské zajatce z města Klayně a zde jim vyčáral místo k vybudování sídliště. Ti zde sroubili z vyřazeného lesa vesnici kterou nazvali dle města Klayně odkud sem přišli, Klayčina. Vesnice byla při v pozdějších válkách vypálena a zanikla. Snad stávala právě zde na temeni Budína. Směrem od západu od Žalorán vanou sem větry které se zde zaráželi o stěnu Dešín a po tisíciletí ubíjeli sem spráše v mokutné ~~husté~~ klenitě vrstvy. Někdy se pravděpodobně v těchto sprásových vrstvách i zbytky dřevných dob, neboť kdysi se stavěly silnice do Bratřimova byli nalezeny při odkopávací velké kosti nepochybně zvířete. To vypravoval můj otec který na stavbě silnice pracoval.

Jihovýchod:

Zde leží čisovické nádraží a za ním až do konce první světové války prostírala se úrodná pole která z větší části patřila k čisovickému velkostátku. Po převratě vyrostla zde první rodinné domky nejprve okolo silnice po obou jejích stranách. Zde se říká u Dešín později u nádraží.

Jih:

Kdysi se vesnici zavilá se návrší dle všimněly sadu zde vyřazeného všimnělowa. Dále k lesu Dešínám arcadli se rybníček Bouškovák. Snad zde stávalo údiarž nebo snad větší statek Bouškovský který jist jmenován v samé kolešce čisovických dějin. Dle všimněly a rybníka jmenuje se i prostranství poli a luk v jich okolí. Koupaliště které jest nyní u Bouškovák, bylo zřízeno až v době první republiky tehdejším majitelem čisovického velkostátku Josefem Smidem.

Jihozápad:

Tutu stranu tvoří les s nejvyšším jeho bodem 444 m. vysokým Horou a polem po obraji tohoto lesa táknoucí se až k samým Žaloránům. Les spolu s polem patřil majetkem k čisovickému velkostátku. Dvě chalupy v Žaloráněch patřivali do Čisovic, jejich majitelé Řečtačkoví odvíčovali se do Chorvátska a patřili domovským právem do Čisovic až do doby zrušení domovského práva v roce 1949.

Čisovické památky:

Čisovice jsou dějstvem románu „Roachvěž“ který napsal Fr. Kaver Svoboda koncem XIX století. Právě spisovatelův Josef Svoboda (v románu Novák) trávil dětská léta jako selovance u mašťalků v Čisovicích. Jest to nynější čp. 58 u Čumraů - Valentů kde se ještě do nedávna říká u Mašťalků. Chalupa, kterou dle románu koupil Josef Svoboda (Novák) od Vlnase, jest čp. 41. u Kozů na mořině, kteří jej získali koupí od Jamborů. Zde se narodil i otec spisovatelův Antonín Svoboda. Chalupa Škrobíkovie kam docházel Josef Svoboda ze Marjánk Škrobíkovie jest nynější čp. 11. u Čumraů.

Koželukna v Čisovicích kterou zde v XVII století zřídil majitel mníšeckých panství Serrae Engel byla v čp. 12. u Četáček - Poláčků. Zde v okolních zahradách nacházejí se dosud vydržené studny (kade) v nichž byli kdysi namáčeny.

Poslední Čisovský strom v obci stojí u nynějšího domu osvěty který sem přenesl v době první republiky želou ne zraje škole přírodici učitel vacel. Ten vykopal v Dešíněch poslední tam rostoucí čtyři Čisovské stromy, přenesl k bývalé škole ale dnešních dnů dočkal se pouze jediný.

27.6.1951

ant. M. Škrobík